

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจการศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น เป็นหัวใจหรือเป็นหลักสำคัญสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยเฉพาะทางด้าน แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรนั้น เป็นที่ยอมรับกันมากในบรรดานักบริหาร วงการต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิต เพิ่มขึ้น และผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น (Mohrman and Wohlstetter, 1944) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุว่า การจัดการศึกษาอบรม ของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 ข้อ 6 การจัด ระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นอกจากนี้สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 5 เรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ในส่วน การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการศึกษาโดยตรงนั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจาย อำนาจลงไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งในระดับสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เพื่อกระจายอำนาจการบริหาร และ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยมุ่งหวังให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏชัดเจนตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวง

กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง..." การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาในการปฏิรูประบบบริหารการศึกษานั้น ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดในการบริหารในลักษณะที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlstetter, 1995)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 มีองค์ประกอบซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่ได้กำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 นั้น มีความสำคัญมาก เพราะบุคคลดังกล่าวมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา กำหนดความต้องการ วิธีการในการปรับปรุงสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นตัวแทนของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 75-90) ได้เสนอแนะแนวทางรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สำคัญในสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางนำมาจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5 รูปแบบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พุทธศักราช 2545 - 2549)

ได้ระบุถึงการเสริมสร้าง กระบวนการขับเคลื่อน การพัฒนาเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นแกนประสานสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบไปพร้อมกัน การสร้างระบบการทำงานที่สร้างเครือข่าย กระบวนการ

มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาอย่างสอดคล้องกับศักยภาพ และความต้องการของชุมชน ถึงแม้ว่าการมีส่วนร่วมจากชุมชนส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา แต่จากการศึกษาจากตำรา เอกสารและผลการวิจัย กลับพบว่าสถานศึกษาโดยทั่วไปให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากชุมชนค่อนข้างน้อย และยังเกิดปัญหา จากรายงานการศึกษาของ คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้ระบุถึงปัญหาของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการว่า ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยรูปแบบการบริหารที่รวมศูนย์อำนาจ ทำให้เกิดระบบความยึดเหนี่ยวในองค์กร ยกที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมส่งเสริมการดำเนินงาน ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ในการกำหนดหลักสูตร กำหนดแบบเรียน และในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (2542) พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการประการหนึ่ง คือ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก ทั้งจากทางสถานศึกษาและจากชุมชน ซึ่งผลจากการวิจัยของ นิวัติ วงษ์ระอุ่ม (2536, หน้า 69) ได้พบว่า ปัญหาที่ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน คือ 1) การคมนาคมที่สะดวก ทำให้ครูที่มาบรรจุแต่งตั้งในสถานศึกษา ไม่ยอมพักอาศัยในหมู่บ้านที่สถานศึกษาตั้งอยู่ มักเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ฉะนั้นครูที่เดินทางไปกลับ แทบจะไม่มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเลย 2) ผู้บริหารไม่ได้จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 3) ประชาชนมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของครู และทางราชการฝ่ายเดียว จึงไม่อยากจะเข้าไปยุ่งเกี่ยว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 (2546, หน้า 23) ได้ระบุถึงการประเมิน สถานภาพการศึกษาจันทบุรี ไว้ว่า จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีนั้น มีปัจจัยที่เป็นโอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการจัดการดำเนินการกิจการในการให้บริการการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนได้อย่างกว้างขวาง โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยมีปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การเมืองและกฎหมาย เป็นปัจจัยเอื้อที่สำคัญ และมีปัจจัยด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงาน แต่จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง จุดอ่อนที่สำคัญ

ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษานั้น เป็นปัจจัยที่เกิดจากด้านผลผลิตและการให้บริการนักเรียน คือ นักเรียนยังมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของสังคมต่ำ ประกอบกับคุณภาพยังไม่เป็นที่พอใจ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดการบำรุงรักษา ใช้ไม่คุ้มค่า บุคลากรยังขาดทักษะในการใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยี ขาดความสำนึกในหน้าที่ อีกทั้ง โครงสร้างและนโยบายในการบริหารสถานศึกษายังไม่มีความพร้อมในการเป็นนิติบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากชุมชนค่อนข้างน้อย จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน GAT ปีการศึกษา 2545 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ร้อยละ 57.63 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 59.65 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทยร้อยละ 53.23 คณิตศาสตร์ร้อยละ 55.78 ภาษาอังกฤษร้อยละ 51.02 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทยร้อยละ 48.63 คณิตศาสตร์ร้อยละ 40.00 ภาษาอังกฤษร้อยละ 45.80 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลของนักเรียน ที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงต่อไป สาเหตุเนื่องจากว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากชุมชนค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้การดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาลังกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่เรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะทำให้ได้รับความรู้ใหม่ อันจะนำความรู้และข้อมูลดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามตัวแปรภูมิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่ตั้งของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จะมีประโยชน์ต่อวงการศึกษาโดยรวม ดังนี้

1. เป็นข้อมูลให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบาย และกำหนดแผนการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในชุมชน ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่อันแท้จริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เป็นข้อมูลให้สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน การอำนวยการ และการประสานงาน เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่ตั้งของสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา แตกต่างกัน

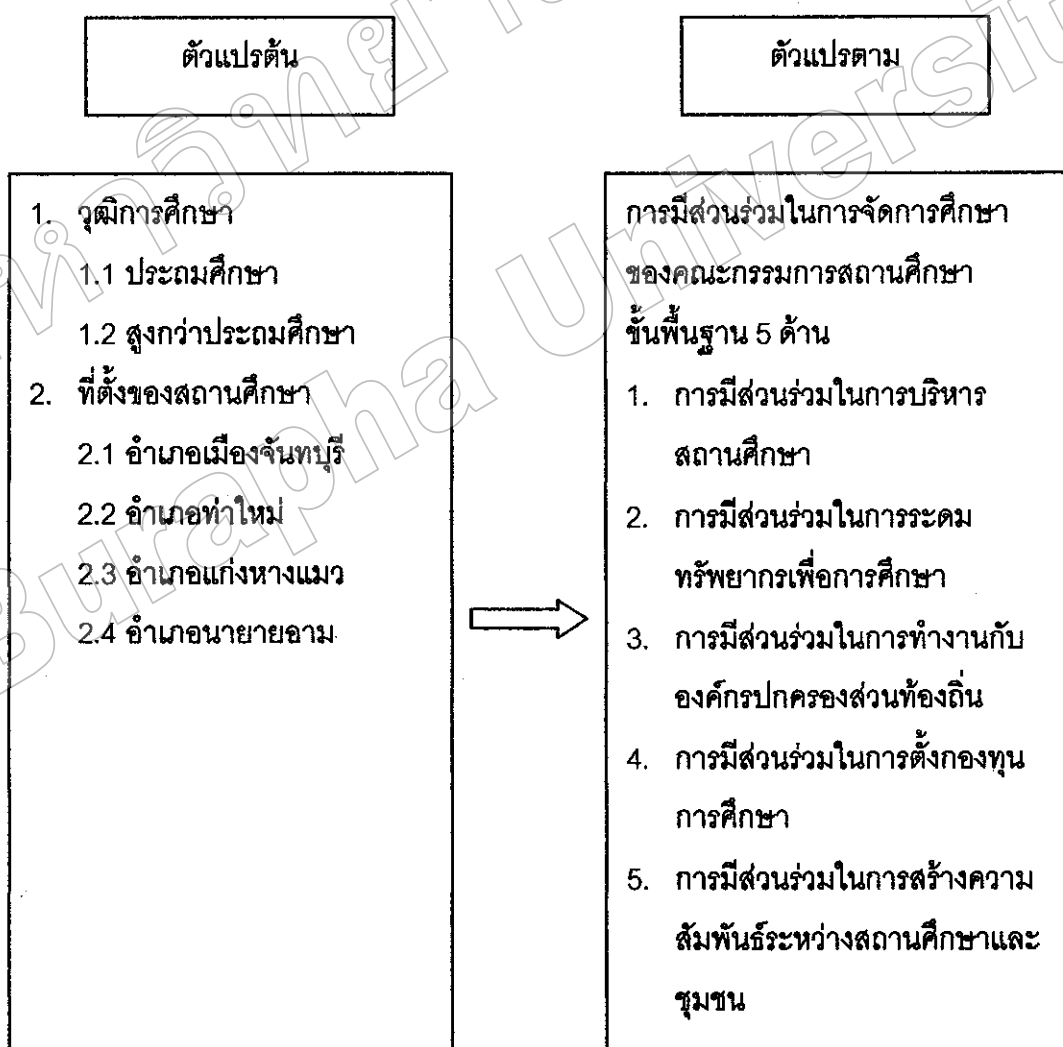
กรอบความคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยยึดกรอบความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 75-90) ที่เสนอแนะรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สำคัญในสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

และสถานศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
3. การมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา
5. การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

โดยกำหนดวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่ตั้งของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม และอำเภอแก่งหางแมว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 รูปแบบการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา 5 รูปแบบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การมีส่วนร่วมในการทำงานกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1 ทุกอำเภอ โดยแบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 22 โรง สถานศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 36 โรง และสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 32 โรง รวม 90 โรง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาละ 15 คน รวมทั้งหมด 1,350 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1 จำนวน 300 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน (stratified random sampling) โดยอาศัยตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) แล้วนำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 วุฒิการศึกษา

3.1.1.1 ประถมศึกษา

3.1.1.2 สูงกว่าประถมศึกษา

3.1.2 ที่ตั้งของสถานศึกษา

3.1.2.1 อำเภอเมืองจันทบุรี

3.1.2.2 อำเภอท่าใหม่

3.1.2.3 อำเภอแก่งหางแมว

3.1.2.4 อำเภอนายายอาม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ทั้ง 5 รูปแบบ ดังนี้

- 3.2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
- 3.2.2 การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.2.3 การมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.2.4 การมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา
- 3.2.5 การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้เข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษา 5 รูปแบบ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการเลือกบุคคลในชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา การจัดทำแผนงานและโครงการของสถานศึกษา การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาอาคารสถานที่และบริเวณสถานศึกษา การร่วมดูแลความประพฤติของนักเรียน การร่วมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และการประชาสัมพันธ์

1.2 การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา หมายถึง การได้รับการช่วยเหลือจากคนภายในชุมชนหรือนอกชุมชน ทำให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อศึกษามาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา เช่น แหล่งทรัพยากร วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และกระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

1.3 การมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น โครงสร้างของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการพัฒนาการศึกษาในชุมชน และกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 การมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา หมายถึง การจัดตั้งกองทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ช่วยในการพัฒนาครูและสถานศึกษา รวมทั้งช่วยเหลือครู

1.5 การมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของสถานศึกษา การให้บริการชุมชน การมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2535 ในสถานศึกษาของรัฐ ได้แก่ สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 และสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ระดับวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา และระดับสูงกว่าประถมศึกษา

4. ที่ตั้งของสถานศึกษา ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม และอำเภอแก่งหางแมว

5. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 และสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1